

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

щоденна політична, економічна і літературна газета

Умови передплати.
 3 приставкою і пересилкою:
 На рік 4 карб. На 1/2 року 2 карб.
 На 3 місяці 1 На 1 міс. 50 коп.

За кордон:
 На рік 9 карб. На пів року 4 карб. 50 коп.
 За зміну адреси 30 коп.

Передплату приймають:
 1) у Києві, в конторі редакції „Громадської Думки“ (Михайлівська ул., ч. 10) щодня з 10 до 5 годин дня, 2) в книгарні журналу „Кієвська Старина“ (Безакієвська ул., ч. 14).
 Передплатувати можна тільки з 1-го дня кожного місяця.

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ ТА ПІСЛЯ СВЯТ.

Рік перший.

Од редакції: Читачи нашу газету, треба вимовляти
є—як йе, и—як ы.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку негодячі, переходять в редакцію 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Умови друкування оповісток:

За рядок попередю тексту або за	за перший раз	40 коп.
Його місце платіся	за другий	20 коп.
	За рядок після тексту	
за перший раз	20 коп.	10 коп.

Хто шукає заробітку, платить за оповістку тільки половину показаної ціни.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

щоденна політична, економічна і літературна газета, виходить в Києві з 1-го січня (января) року 1906.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й по чужих землях; звістки про всякі світові події, цікаві нашим людям; поезії та оповідання, наукові фельетони і т. п.

В ГРОМАДСЬКІЙ ДУМЦІ досі зодились писати: проф. Антонович В. Балабуха С., Бондаренко Ів., Боржковський В., Василенко М., Верзілов А., Винниченко Вол., Волох С., Вороний М., Ганейзер Е., Гнатюк В., Грінченко Б., Грінченко М. (Зайря), Григоренко Гр., проф. М. Грушевський, Грушевський Ол., Дмитрів М., Дніпрова Чайка, Доманицький В., Дорошенко В., Дорошенко Д., Єфремов С., Жебуньов Л., Житецький П., Кавасницький Є., Катка К., Коваленко Гр., Козловський В., Комаров М., Комарова Г., Конощенко А., пр-доц. Корчак-Чепурковський А., Коцюбинський М., Кошовий В., проф. Кримський А., Левицький М., Леонтович В., Ліпа Ів., Ліпковський С., Лисенко М., Лісовський Ол., Лозинський М. Лотоцький Ол., Маковей О., Маркович Д., Матушевський Ф., Мирний П., Мирозець В., Науменко В., Падалька Л., проф. Перетц В., проф. А. Палодін, Русова С., Русов О., Самійленко В. (Сиванський), Славінський М., Славінський О., Смуток П., Гр. Сьолобоцький, Степаненко В., Тимченко Є., Туан-Барановський М., Франго Ів., Чернявський М., Чикаленко Є., Шрай І., Яновська Л., Ярошевський Б. та інші.

Ціна газети Громадська Думка на рік 4 карб., на пів року 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 місяць 50 коп. з пересилкою. За кордон на рік 9 карб., на пів року 4 карб. 50 коп.

Громадська Думка виходить щодня, окрім понеділків та після свят. Адреса редакції Громадської Думки—у Києві, Михайлівська ул., ч. 10.

Видає і за редакцію відповідає Володимир Леонтович.

НОВА ГРОМАДА

літературно-науковий місячник, почне виходити з січня року 1906.

НОВА ГРОМАДА міститиме твори красивого письменства (поезії, оповідання, повісті, драматичні твори), наукові й публіцистичні статі, огляди політичного і громадського життя на Україні й по-за її межами і т. п. НОВА ГРОМАДА має тих самих співробітників, що і „Громадська Думка“; виходитиме щомісяця книжками по 10 аркушів друку. Ціна з пересилкою на рік 6 карб.; за кордон—8 карб. 50 коп.; окремо книжка коштує 75 коп.

Адреса редакції НОВА ГРОМАДА—в Києві, Михайлівська ул., ч. 10.
Видає і за редакцію відповідає Володимир Леонтович.

Передплатувати ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ і НОВУ ГРОМАДУ можна також в книгарні „Кієвської Старини“, у Києві, Безакієвська ул., ч. 14. Відомості про продаж на оздобі газети „Громадська Думка“ можна мати у д. Компанійця, Хрещатик, ч. 54.

У Львові газету і журнал можна передплатувати в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

Од редакції

Редакція „Громадської Думки“ оповіщає, що числа 7, 9, 10, 12 та 19 всі розійшлися і висилатись не будуть.

7 февраля 1906 року в залі Дворянського зібрання на користь голодних селян в Херсонській губернії одбудеться

КОНЦЕРТ,

в яким візьмуть ласкову участь: п. п. Дроздова, Ульянарська, Кареніна, Ковельцова, Крестовська, Мотанська, Смірнова, Шпіллер, Гамбургер, Покровська, Антогорська, і д. д. Веліжев, Сморгов, Каміонський, Мосін, Селянин, Харламов та інші,

По літературно-музичнім одділі

ТАНЦІ.

Почнеться о 7 1/2 год. ввечері.

Білеті продаються в музикальнім магазині В. Ідзіковського, а в день концерта—в самім Дворянськім зібранні од 6 годин вечер.

ПРОДАЮТЬСЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ:

Український Декламатор „РОЗВАГА“

Артистичний збірник поезій, оповідань в прозі, монологів, жартів і гуморесок українських поетів і письменників. Мелодраматична „Остання ніч“, муз. М. ЛИСЕНКА.
 Для читання й декламування на сцені, вечоринках, дома, в громад. драмат. курсах. і т. д. Уложив ОЛЕКСА КОВАЛЕНКО.
 В Декламаторі „Розвага“ надруковані найкращі твори корифеїв української літератури, а також молодих поетів і письменників з України, Галичини, Буковини й Америки. Збірник має 520 стор. гарного компактного друку, сторінки закрашені стильними візерунками, краєвидами і визерунками. В збірнику 480 творів 133 авторів з 58 портретами поетів, письменників і артистів. Ціна 1 р. 25 к., в розкішній, артистичній оправі 1 р. 75 к.

„ГОРБОКОНИК“

Казка для дітей і дорослих ОЛЕКСИ КОВАЛЕНКА. (Переклад віршами казки „Ковчег Горбунок“ Ершова). З малюнками, візерунками, краєвидами і визерунками. Ціна 20 к.,

ЧТЕЦЬ-ДЕКЛАМАТОРЪ

Худож. збірник стихотв., сцен, разск. і монолог. длячт еня в дивертисм., на драматич. курсах, літератур. вечерях і т. п. 2 тома. Том 1-й. Изданіе 5-е. 600 стор. съ 70 портр. артист. и писат. Том 2-й. 1-е изданіе; во 2-мъ томѣ помѣнены всѣ новыя произв., невошедшія въ 1-й томъ, съ 40 портр. писат. и артист. Москва. худож. театра. Ціна каж-дого тома по 1 р. 25 к., въ розкош. переплетѣ 1 р. 75 коп.
 З замовленнями звертатись до видавця: Ів. Ів. Самоненко, Київ, Хрещатик, 39, кв. 5.

Незабаром буде видаватися у Петербурзі
Український Літературно-сатиричний 2-х-тижневик „ЦІП“.
 Товаришів Українців (художників та письменників), бажаячих приймати участь у 2-х-тижневик „ЦІП“, прохаємо дослати свої праці поки на адресу: Невський, 139, помеш. 60, А. Я. Шаблоко. По справам особистим звертатись туди-ж у вівторок та п'ятницю, від 6 до 7 1/2 вечора.
 Передплата на „ЦІП“ і всі умовини будуть оголошені окремо. 5—1

ВЕСЕЛКА
 Одривний український календар на рік 1906 видавництва „ВІК“ у Києві, оздоблений портретом Т. Шевченка. Ціна на гарнім папері 60 коп. Можна дістати у всіх книгарнях. 5—1

Друкується і незабаром має вийти перша книжка журналу „НОВА ГРОМАДА“
 Міститиме статі В. Винниченка, М. Вороного, Б. Грінченка, Д. Дорошенка, М. Комаря, М. Левіцького, Д. Марковича, В. Сивенького та інших.
 Передплата приймається.

Повідомлення від уряду.
 І.
 На підставі розділу IX Височайшого указу з дня 11 декабря (грудня) р. 1905 списки осіб, що одібрали з цього указу право на участь в виборах до державної думи, виставляються на розгляд в помешканнях інституцій (учреждень), що складають ці списки, не пізніше, як за три тижні до самих виборів. В 50 губерніях європейської Росії, де палують звичайні закони, і в області війська донського, на підставі згаданого закону, треба виставити: 506 списків городських виборців, 506 списків повітових виборців (власників землі й осіб, що мають право на участь в перелігових виборах) і 20 списків виборців по городах, що вибирають членів державної думи окремо від губерній (ч. б. ст. 1 „полож. о выбор. въ госуд. думу“).

Із відомостей, які подано в міністерство внутрішніх справ до 29 января (січня) сього року, видно, що до тепер виставлено вже на розгляд 66 списків городських та 103 списків повітових виборців.

Окрім того, інституції (учреждень), що складають списки виборців (земські та городські управи), вже оголосили про речинці, в які вони виставляють списки, вказуючи ці речинці на протязі часу до 15-го февраля (лютого); за сей час вони виставляють 107 списків городських виборців, 97 списків повітових виборців і 1 список в городі, що вибирає члена державної думи окремо від губерній.

Таким робом з відомостей, що надійшли досі, видно, що до 15 февраля буде виставлено 173 списків городських виборців, 200 списків повітових виборців і один список виборців в городі, що вибирає члена державної ради безпосередно. Невідомо ще поки про час, коли будуть оголошені для всеобщей відомости ще 336 списків городських виборців, 306 списків повітових виборців і 19 списків виборців в окремих городах.

Для того, щоб ці списки були зложені як найкращіше, вжито самих сильних заходів.

ІІ.
 За минулий тиждень одібрані такі відомості про ріжні прояви революційного руху в державі.

12 января в городі Златоусті під час трусу в одного обивателя знайдено два розривних зарядних знаряди.

1 января в городі Катеринобурзі знайдено в театрі, в уборній кімнаті, розривний заряд; хто поклав його—невідомо.

В гор. Миколаїні арештовано на вулиці дві особи, що належали до партії анархистів-комуністів, а потім під час трусу в помешканню, куди вони часом заходили, знайдено кілька фунтів динаміту й желатин.

17 января в Москві, на фабриці товариства прохоровської мануфактури на горіщі помешкання, що будувється, знайдено в піску й смітті одну фатільну бомбу й чимало виштовок (рушниц) та патронів й револьверів.

18 января в Ніжині, в технічній школі, в рисовальному класі розривався заряд, що було покладено в піч. Учнів в класі не було й через те ніхто не постраждав, але від вибуху розвалилися дві печі й розбито 120 шиб у вікнах.

18 января в Петербурзі в помешканню одної особи розривався заряд, що був скований в печі; при тому ніхто не постраждав.

18 января в гор. Бельську, гродненської губ., певна особа кинула на вулиці бомбу, від вибуху якої побилося шкло в кількох домах.

21 января в гор. Основних, петроковської губ., в помешканню, де, видимо, виробляли розривні знаряди, од страшеного

політика консервативного кабінету Бальфура не подобається значній частині англійського громадянства і що ліберали на виборах запевне одержать більшість в народній раді. Алеж тоді ще ніхто рішучо не покликався до зверхньої власти, щоб народня рада була розпущена, та призначені нові вибори. Се пояснюється великою непевністю міжнародніх справ, що була викликана японсько-російською війною. Історичні події в Англії так складались, що в закордонних справах переважно далеко більший успіх мали консервативні міністерства. Ліберали старались звичайно яко мога уникати війни, хоч би коштом уступок з боку англійського уряду. Англійська буржуазія звчала для себе великим користною закордонну політику Пітта за часів Наполеона I, або Дізраелі за часів русько-турецької війни і навпаки сильно була не вдоволено, як поведився в закордонних справах проводирь англійського лібералізму Гладстон. Чимало англійців між иншим обвинувачувало Гладстона, що він винен в тяжкій буревійській війні, бо за часів першого буревійського повстання (в 1881—1884 р.р.), зробив значні уступки бурям і спричинивсь до побільшення сили буревійських республік. Такий історичний досвід здержував навіть сильно невдоволену частину англійців од енергічних протиуряду виступів. Од російсько-японської боротьби могло дійти до загально-європейської війни із сього приводу король не поспішав доручать уряд лібералам особливо, що з сим очевидно згожувалась також більша частина англійського громадянства. Алеж зараз після портретської згоди англійські ліберали розвинули широку агітацію проти кабінета Бальфура, через що було призначено вибори, що скінчилились блискучою побідою лібералів. Треба однак пам'ятати, що по англійському виборчому праву посли вибираються звичайною більшістю, і от, як виявилось тепер, ця ліберальна більшість голосів не дуже велика, всього 30%. При тому, як се завжди в Англії буває, кожна партія перед виборами виступає з якимсь виборчим гаслом. Оджеж на виборах, що зараз відбулися, гаслом лібералів було: „Геть протекціонізм“. Щоб здобути більшість, ліберали не написали на своєму пранорі ірландського гом-руля, себ-то неначе одріклись одної з своїх давніх вимог. Алеж серед ліберальної лівої партії безумовно найдуться щирі прихильники ірландської автономії і вони вкупі з національними ірландськими послами і робітничими заступниками можуть завдати багато клопоту новому ліберальному англійському уряду. З цього приводу лібералізм, що досі в одній ще тільки Англії зоставався вірній старим

24
28
26
19
97

Київ, 7-го лютого.

Вже року 1904 по тому, що писалось в статях англійських газет, можна було гадати, що

демократичним принципам, за певне розпадеться і там, бо національне питання завжди буває сиромним камінем справжнього демократизму. Ті часи, коли в Англії примичалися тільки дві виразні політично-громадські течії, — ліберальна і консервативна, — минули й не вернуться. Таким чином, хоч англійські ліберали одержали рішучу перемогу на виборах, а всеж теперішній уряд матиме не мало перешкод в своїй роботі.

Міністерство фінансів працює в одному напрямку: воно прикладає всіх засобів тільки для того, щоб побільшити суму державних доходів. Але ж побільшення доходів не єсть же взагалі поліпшення фінансового стану держави. Може статись, що новими податками на якийсь час і зможе уряд витягти яку сотню мільйонів. Проте такий спосіб при загальному становищі суспільно-економічного життя більш зашкодить, як дасть користі. Між тим є инший і певний спосіб, яким можна далеко більше зробити для поліпшення державних фінансів, се — ошадність і зменшення державних витрат.

Вибачте, але в Україні (і в інших державах) виступають такі витрати, які можна зменшити, а також на архічні „подземные, прогонные, путевые и суточные“, що й досі рахуються по правилам 1872 року. Всі такі витрати можна зменшити або й скасувати без жадної шкоди. Тоді може б і поменшала загальна сума витрат на утримання бюрократії, що одбірає 270 мил. карб. на рік (1904 року).

Подані приклади показують, скільки державних коштів можна було б зекономити зараз, навіть без всякої труднощі, без ламання сучасної фінансової системи.

Що до ошадності у видаткуванні державних потреб, то й тут приходиться зазначити, що бюрократія нічого не робить в цьому напрямку. Навпаки, поведження її в минулому місяці показує, що безконтрольне порідкування народними грошима йде безупинно. На се вказують, наприклад, такі заходи, як одстрочка акцизу сахарозаводчикам, нові позички за кордоном на невідомі потреби, бо позичкаючи, бюрократія не повідомляє навіть, на що й куди йдуть позичені мільйони.

В обороні нашого селянина.

Добродій Дмитро Маркович у своїому 1-му „Листові з Волині“, що надруковано в № 10 „Громадської Думки“, пише, ніби наш селянин-хлібороб здається хорошим здалеку, а коли щоденно мешає з ним стосунки, то приходиш до досвіду, що його „немає за що любити, немає за що ненавидити“.

Живучи безвідносно у Волинському селі та знаючи близько життя українського селянина, не можна згодитися з такою думкою шановного автора... Не кажу вже і про те, що нашого хлібороба, з праці рук якого ми усе сільське інтелігентство, живемо, заставляє поважати звичайне почуття вяжучості, — його не можна не любити за привітну, добру натуру, за не згіджене світовою облогою чисте, чуже серце. Під простим поверхнім виглядом наш селянин добре відчуває правдиво сердешні відносини і щиро виплачує прихильність та вяжучість. Але ж як рідко стрівається на тернистій стежці його бідолашного життя змосковцями чи зпольщиками „інтелігент“, для якого він був би не „грубим мужиком“, з яким „образованному“ чоловікові „не випадает“ мати близьких зносин — а земляком скривджених насильствами чужинців та рідних перевертнів...

На противі цілх віків наш закріпощений народ дізнався від панів лиш примуси та глум над найсвятішими правами людини. Вживано усіх можливих способів, аби вирвати з катованої душі кришачку людської бажання та думки про луччу долю. Не поліпшилася доля українського хлібороба і після дарування довго жданної волі: слідом за визволом від тягара панщини на наш народ спала нічим не заслужена сурова кара заборони рідної мови; найменші прояви поступу та людської освіти

завзято нищилися насильними в українську землю московськими бюрократами, що своїм нікчемним, користним для власного добра хазайнуванням докнали почате кріпацтво ганебне діло знівечення неосвіченого народу, та до краю зруйнували його інтелектуальне та економічне становище. Не диво що він зневрів до своїх експлуататорів, та, мовляв д. Маркович, став „неосвіченим, темним та зляканим“. Тепер, коли після маніфесту 17-го жовтня промінь надії ліпшого будучого засвітив над нашою країною, пора синам її заглядати колишні вини предків і виступати культурними робітниками за знівечені права народу. Пора звернутись до забутої рідної національності, — щоб надолучити довілі літа неволі, мусимо непохитно стояти за ідею українства при кожній згоді, в великих та малих ділах, не вважаючи на можливі обинувачування в шовінізмі та ренегатстві. Перевертні-ренегати ті, що, родившись на українській землі та викормившись важкою працею українського хлібороба, ганебно байдуку до його безталання, бачать у рідному селянстві лиш темних „хамів“, сами-ж, живучи у достатках та пишачоючись своєю будінь-то польською чи московською національністю, дуряться обдитою потом праці мужицької сермяги... Для їх у нас не повинно бути місця... Наша культура, дякуючи віковим безперестанним притискам, так страшно зіпсувалася, що тільки дійсними сполученими силами усього громадянства може досягти її — надіємося, незабаром досягне того високого розцвіту, до якого з огляду та славної традиції минулого, має безперечно право. Поле до праці відкривається широке та вяжуче, і тяжкий, непрощений суспільний гріх приймає на себе той, хто у теперішню рішучу хвилину не віддасть усіх сил розуму і серця до засіву його зерном національного самопочуття, поступу та освіти.

Сигизмунт Копровський.

Ваше ж мовчання і неуважність до цього діла дає те тільки йде дужий і дуже важкий доказ вашої любові до земних благ, чинів, брилатів, орденів та погал. Міністерство Вітте-Дурново страшенно стурбоване, що преса дуже взялася за розкриття тих беззаконних чинків і мір, які так твердо поспішали на Росію. І от тепер в державну раду внесено проект про побільшення кар редакторам за „росповсюдження неправдивих відомостей“ про чинки і роспорядження уряду, і також рада затвердила його мотивуючи тим, що неправдиві відомості „поменшують повагу влади, роблять тим велику шкоду державі і громадянству“.

З газет та журналів.

„Останні репресії уряду і головним робом підбурювання темних сил проти громадянства викликають навіть у князя Мещерського страх. Він пише що йому моторошно стає, як подивиться він навкруги, і цілком вірно вказує причини такого страху.“

„Я не певен в тому, що сьогоднішній „Північ“ членів союзу московського народу не почнуть, для піддержання самодержавія, убивати і грабувати, так само, як „бывають“ і грабують ті, що хотять знищити теперішній лад. Я не певен в тому, що завтра добродій Никольський не почне на Казанській площі підбурювати народ проти маніфесту 17-го жовтня так само, як не так давно на цій же площі підбурювали народ в ім'я революції, як не певен і в тому, що мене не поцітають зрадником перед престолом за те, що я вірно словам мого Царя, які він сказав в маніфесті 17-го жовтня.“

Слуги престолу стають справді більшими ворогами його, як революціонери. Такі Грінгмути, Шаралови, Никольські і всі, як їх звуть, чорносотенці. Я вже 67 літ живу на світі, а навіть і в сні не міг собі уявити, що прийдуть часи, коли підданці рос-

сійського Царя матимуть сміливість являтися у дворець і казати Цареві: „Ти того не смієш робити“, або писати статі з домаганнями, щоб Царь одмовився од своїх слів, бо якумусь-то там Грінгмуту не подобається царський маніфест, повний любови до свого народу“.

Цікаво, що навіть „Громадянин“ Мещерського одгорожує себе од реакціонерів. Консерватизм насамперед хоче порядку, а наша чорносотенна реакція одкидає всякий порядок і намієть того ставити свавілля грубої сили, опираючись на самі низькі інстинкти темних мас. А од цієї кумпанії можна всеього сподіватись.

В „Руси“ православний священник нагадує батькомкам про їх обов'язок виступити з протестом проти тих репресій і беззаконій, що діються навкруги.

„Ось тепер всі турми в Росії переповнені. Сажать у них: чоловіків, жінок, старих і дітей. Там діти й старі терплять голод і холод і жорстоко страждають. І за всі ці муки? Тільки за переконання. Більшість ув'язнених невинно мучиться, дякуючи лиш свавілля „опричників“.“

Після заповіта Христа, ми, його слуги, перші повинні прийти на поміч до нещасних в'язнів, і утїшити їх. А скажуть мені, що ми зробили? Найважливіший сніод поставлено на місці патріархів. А патріарх має повинен молитися і заступатись за тих, що покривдені і страждають. А чия казав сніод хоч слово Цареві про те, що роблять теперішні Малюті Скуратови по Росії? Та Царь же не знає того всього, що роблять од його імення його слуги. Осв ви, митрополити і придворні протопрепостери, вам певно ж можна відно доступитися до Царя, підіть і скажіть йому всю правду. Забудьте на час про те, що по турмах сидять мовби „політичні злочинці“. Думайте тільки про людей, бо вони, мало чим відмінні од янголів“. Ми, слуги церкви Христової, повинні мати одна тільки „программу“: це програму Христа, яку він написав в святій Євангелії.

Не бійтесь того, що ваше прохання у Царя милости для страждущих може походити вам; що через ваше заступництво вам не дадуть ні коптових митр, ні пошани, ні нагород: — „ми люде не од миру свого“.

Ваше ж мовчання і неуважність до цього діла дає те тільки йде дужий і дуже важкий доказ вашої любові до земних благ, чинів, брилатів, орденів та погал.

Міністерство Вітте-Дурново страшенно стурбоване, що преса дуже взялася за розкриття тих беззаконних чинків і мір, які так твердо поспішали на Росію. І от тепер в державну раду внесено проект про побільшення кар редакторам за „росповсюдження неправдивих відомостей“ про чинки і роспорядження уряду, і також рада затвердила його мотивуючи тим, що неправдиві відомості „поменшують повагу влади, роблять тим велику шкоду державі і громадянству“.

„Руські Вѣдомости“ з приводу цього кажуть:

„Страх, щоб в очах людей авторитет влади не втрапив своя значіння вже з давніх давен спонукав уряд видавати найтяжчі закони, аби вони тільки затикали рота пачаті. Він спонукав видавати різкі циркуляри, що забороняли писати про волі циркуляри, що забороняли говорити багато про де-що в діяльності уряду, а то й окремих осіб. З діяльності уряду, а то й окремих осіб. З діяльності уряду, а то й окремих осіб. З діяльності уряду, а то й окремих осіб.“

Та не вважаючи на це, авторитет влади став не дуже високо, такі заходи тільки більше ослаблювали цей авторитет.

Звістки про діяльність органів адміністрації хоч не попадали в газети, де б їх можна було провітрити, а проте вони дуже широко розходились серед громадянства. Звичайно, що їх тоді вже ні провітрити, ні виправити не можна.

Мовчання печати сприяло тільки тому, що серед громадянства однаково ширинилися і правдиві і неправдиві чутки.

Тільки широкі відомості в печаті про всі чинки уряду, і можливість критикувати їх, буде сприяти тому, що вірні звістки будуть одділятись од невірних, і це піднімає авторитет влади.

Звичайно, що часом і в печаті попадають, і кочпе повинні попадати також і фальшиві відомості, але ж з ними легко боротись, треба тільки виправити помилку і пояснити її. Коли ж урядові ціми способами підняти в громадянстві довіру до себе, до своїх слів, коли його спростуванням не надають ніякої віри, то виходить, що авторитет влади і без того підорвано до основи і його не підняти нікими репресіями проти редакторів газет.

Треба боротись за причину, а не з окремими проявами зла. Треба зробити так, щоб авторитет влади стояв справді високо в очах громадянства, і тоді урядові не страшні будуть ніякі неправдиві чутки, бо ім ніхто не внімає віри. А для цього треба не заглушувати рота печати, а навпаки дужче прислухуватись до її вказівок.

Треба, щоб уряд справді показав, що адміністрація не міниться дурно надумати над законом, і тоді йому нічого боїтись вояків не правдивих чуток, бо громадянство спокійно чекатиме урядового спростування, або законної карі над винуватим, коли чутка правдива.

Коли неправдиві чутки — справді шкодливі, то треба не заглушати печать рота, а навпаки полекшувати їй тяжке задання, бо тільки широка гласність і контроль печати є єдиний засіб боротись з неправдою“.

Із російського життя.

Чутки й вісті з Петербургу. За главноуправляючим „землеустройством і земледілієм“ п. Кутлером виходить в одставку також і автор проекту про нарізку землі селянам п. Кауфман. На місце їх буде назначено впова. тавричеського губернатора Трепова і кня Кочубея. Кутлер переробляє свій проект й незабаром знову подасть його, пропонуючи нарізку землі селянам із земель приватних власників. В міністерстві ж думають полагати всю справу, поширивши та впорядкувавши трохи переселення. (Отгол. Жизни).

Дурново вийде в одставку; на його місце мабуть буде настановлено товариша міністра Урусова, або саратовського губернатора Столпіна. (Приз.).

Кабинет міністрів постановив не обмежувати нічим права євреїв поступати в вищі школи. (Н. Ж.).

Незабаром вийде закон про видання книжок. Друкарні муситимуть подавати по одному примірникові виданих в цензуру, й коли за 24 години поліція не сконфискує видання, то друкарні матимуть право випускати їх в світ. Конфіскувати ж можна буде тільки такі книги, в яких є образи Бельчеству чи поклик до зруйнування теперішнього ладу. В інших випадках автори не повинні платити тільки перед судом. (Русь).

Роз'яснено, що сільські громади мають право назначати виборних на волостні сходи тепер такі — це до того

Листи з Буковини.

Пишу вам з Австрії, з міста Чернівців на Буковині. Хоч се місто наполовину німецько-єврейське, а наших людей тут не більше, як 15000 на 70000 усіх мешканців, проте звідси, як із столиці краю, виходить найбільше усюкого добра і лиха на цілий край, отже і для буковинських, як ми тут кажемо, русинів. В Чернівцях є наші найважливіші товариства (є їх разом більш як двадцять), тут друкуються наші газети і книжки, тут „роблять політику“ краєву, — одним словом, Чернівці також наша столиця, хоч на перший погляд вона виглядає, як німецький город. Громада української інтелігенції, що тут живе, сходитьесь до дня у своїм народнім домі, читає газети, бавиться, учиться або радуєть, „як на турка стати“...

Отож із сього града над Прутом буду вам писати від часу до часу листи про те, як нам живеться у нашій країні, Буковині. Зараз на початку мушу сказати, що Буковини не можна брати за одно з Галичиною. Я певний, що багато людей на Україні се знає, але мені доводилося не раз читати і чути, що ніби то все одно, чи Галичина чи Буковина, що Буковина щось таке, наче-б який повіт Галичини. Тимчасом воно не так. Буковина — се зовсім окремий край Австрії і завідує сам собою, незалежно від Галичини. Галичину забрала Австрія від давньої Польщі, а Буковину дістала тоді 130 років від Туреччини. Під Туреччиною була Буковина більше, як 300 років, а що в турецьких краях були в давнину інші порядки, як у Польщі, то і наші люди жили в Буковині инакше, як у Польщі. Було тут де що ліпше, наприклад, панщина не робили люде такої тяжкої, як у Польщі, а де що гірше, як от шкіль не було тут жадних, нарид був дуже темний.

Коли Австрія дістала сей край, зараз почала заводити тут свої німецькі порядки. Найбільше і в давні часи було в Буковині наших людей, українців, що так само говорили, як і над Дніпром, теж саме було волохів, а німців була тільки жменя. Про те австрійський уряд, як захопив край у свої залізні руки, то більше як сто років не давав нічого а ні українця, а ні волоха, тільки все понімецьки, усюди позаводив німецьку мову: і в уряді і в школи. Так було ще тому сорок років і в Галичині, що лежить об межі з Буковиною; але там удалося полякам скинути німецьке ярмо із себе і вони за сі роки так гарненько звинулися коло роботи, що, що тільки могли, спольщили і вже тепер нашому братові — наших людей є в Галичині коло 3 мільйонів — і дихати не дають. Тим часом на Буковині до сьогодня горою німецьчина повсіх урядах і у вищих школах. Приїдеш у сей край і чудно тобі якийсь села тут звичайно або наші, українські, або волоські, а всі уряди німецькі, в містах усе по німецьки, хоч, звісно, можна розмовитися й по нашому, тільки що не наше всюди на верху, а німецьке.

Але краще буде, коли я розповім усе до ладу по черзі:

Коли при кінці року 1900 лічили всіх людей на Буковині, то показалися, що їх було 723,504. Як бачите, не багато, бо й справді Буковина не до всіх невеличкий край; се не то що Галичина, де є 7 мільйонів людей. Із тих 723,504 людей було німців і євреїв разом 159,476. Євреїв тут дочисляють до німців, бо балакають по німецьки; самих же правдивих німців, християн, було з 50,000.

українців було 297,798
волохів " 229,018
поляків " 26,857
мад'ярів " 9,516

Крім сих народів є на Буковині ще й кілька тисяч правдивих москалів —

ліпован, є з тисяча вірмен, є ще й цигани, чехи, італіанці, словенці — всі по трохи. З сього боку се чудний край, дивна тут збираниця усяких народів. Всеж таки, як подивитися, кого найбільше на Буковині, виходить, що нас найбільше. Запам'ятаймож собі для дальших листів з Буковини сі числа кругло:

наших людей	300,000
волохів	230,000
євреїв	100,000
німців	50,000

Се треба пам'ятати, бо прийдеться нераз сказати, яка правда на світі, хто кого повинен за чуби держати, а хто по правді держити. Гадав би хто, що коли в краю найбільше українців і волохів, то сі два народи й повинні панувати в краю. Так де там! Панували й панують досі над усіма німці, котрих підпирасє віденський уряд. Вони мали і мають найбільшу силу і через те тягнуть з ними в один гуж сильніми руками в руку: в Мад'ярщині вони йдуть з мад'ярами, в Галичині з поляками, а на Буковині з німцями.

Найліпше жилось німцям на Буковині доти, доки українці і волохи не дбали про себе. Клопоту з нами не мали, бо ми такі найпізніше пробудились до життя. Волохам, що трохи ранше почали дбати про себе, дали для спокою завідувати православною церквою і вони справді, як захищали церкву до своїх рук, то й доносили на нас. У них були і є свої поміщики, своя шляхта — бояри. Отож, щоб і з сього боку мати спокій, то німці підпирали сих панів. Сі пани це тому десять років були ворогами народної школи і народом не дуже журились. Були і є ще в краю поміщики-вірмени, потрохи спольщені через що поляки мають їх за своїх. Так і з сими панами робили німці не раз спілку, щоб завідувати краєм, — а все так, щоб самі не

мали шкоди. Українці почали мати де-яке значіння в краю тільки від року 1890, коли вибрано першого нашого посла до сейму. (Сейм наш мадленський, має тільки 31 послів). З того часу прийшлося німцям трохи круто. Наші послі боронили завзято селян, бо у нас своїх панів — дуків нема. Волохи теж хотіли добути де-що для свого народу, хоч яку гімназію поки що. Почалися суперечки. Отоді й узаявся німецький уряд на давній австрійський спосіб: divide et impera, розбивай на частки і пануй! Українці в крик. Бачить уряд, що не переловки, зацятькає чим небудь українців, — тоді волохи в крик. І так то сих то тих уряд то потіщить, то подурить, то розіб'є, то по довгих торгах де-що дасть — от аби тяглося далше. Тому не більше як кілька років уряд і послів до сейму „ввибрав“. Наказував начальникам повітів (у нас зовуть їх старостами), що послами мають бути ті і ті, і вони вже так вели вибори, що послами ставали люди, назначені згори урядом. Тільки від р. 1904 уряд уже не втручається до виборів — чи на довго, Господь знає. Тим-часом селяне і українські і волоські далеко це не такі свідомі, щоби не полакомилися при виборах на гроші та не запродали душі і чортів. З тим і біда.

Та ширше про відносини на Буковині я поговорю в дальших містах, а тут, подавши загальний огляд, скажу ще коротко, до якого ладу або неладу довела політика на Буковині.

Народні школи маємо у себе гарні і нема села, де б школи не було, а є села, що мають і по десять учителів (в однім селі). Тут, треба признати, за останніх 15 років багато зробилося.

Гімназії маємо дві: в Чернівцях і в містечку Кіцмани, але се не є чисто українські гімназії, тільки наполовину німецькі. Натомісць німці мають п'ять своїх гімназій! Університет у Чернівцях німецький, але є унім кафедра для української мови і літератури і одна кафедра богословська, з котрої теж учать по нашому.

Ціла адміністрація краю німецька; всі державні уряди і влади урядують тільки по німецьки. Урядників (чинюників) ніхто не приневолює знати українську мову і багато з них справді навіть не може розмовитися з нашими людьми. Автономні уряди переважно в руках волохів та німців, але і вони і навіть громадські писарі пишуть письма по німецьки.

Церквою завідують волохи. Священників, що знають по українському говорити, тепер по селах дуже мало. В консисторії не мали ми до недавнього нікого, що б за нас заступився. А треба тут сказати, що наша церква православна, така як і в Росії.

Такі то тепер у нас гаразди. Не можна сказати, щоб не йшло до лучшого; робота, яку зробилося для селян, принесла вже великі пожитки і то за дуже короткий час; але всеж іще дуже далеко до того, щоб найбільший числом народ на Буковині мав перше слово, а не останнє. Мало це в нас освічених людей, мало охочих до праці для народу. До того до недавна не було в нас і тої віри, що всі заходи не пропадуть марне. Тільки тепер, відколи Україна будитьсь до життя, і нам на душі стає легше. Аджеж українців в Росії сто разів більше ніж нас на Буковині. Як не зараз, то хоч згодом вийде з України для нас полекша у всім. А то ми досі сиділи собі під горами Карпатами тай навіть тієї потіхи не мали, що недалеко за границею працюють наші брати краще, як ми.

Осип Маковей.

...коли буде оголошено про вибори до державної думи. (О. Ж.).

— Слово р'шучо повторяє чутку про одставку московського генерал-губернатора адм рала Дубасова. Він вже здає свої діла. (О. Ж.).

— За кордон знову одіслано цілий вагон з золотом, щоб виплатити проценти за позика. (Н. Вр.).

— Вийшов Височайший указ, щоб всі школи, — також й міністерські, — були передані в завідування шкільних рад „училищних сов'єтов“. (Св. и Пр.).

— В міністерстві народної освіти розробляють проект про заведення обов'язкової вселюдної освіти. Московський губерній на сю мету видано вже 200,000 карб. Всього грошей для заведення вселюдної освіти треба 130 мвл. карбованців. (Св. и Пр.).

— Піднято питання про скасування церковно-приходських школ. (К. Ж.).

— Міністерство внутрішніх справ роз'яснило, що священників можна вибрати за послів до державної думи. (Св. и Пр.).

— Під час оголошення про реформи буде виданий акт, яким буде дано амністію всім чиновникам за злочинства під час боротьби з революцією. Проект амністії був готовий ще в ноябрі. (Св. и Пр.).

— Дурново запитав губернаторів про число політичних арештованих. (К. Ж.).

— На газету „Русское Государство“ видаватиметься 600,000 карб. на рік. На одні сніданки співробітників газети призначено 9000 карб. в рік. (К. Ж.).

— Торговлю горілкою думають знову передати приватним особам. (Пет. Л.).

— Державна рада (государственный сов'єт) міркує про перетворення всього фінансового устрою в державі (себ-то порядків в справі накладання податків, їх збирання то-що). (К. Ж.).

— Уряд знову веде переговори з французькими банкірами про позика на довгий речинець грошей. (К. Ж.).

— Торговий договір з Австро-Угорщиною зложено некористно для Росії, бо пошани (мито) на австрійські товари, що йдуть в Росію, встановлені менші од колишніх, а на російські товари зовсім не побільшені. (К. Ж.).

— Із громадського життя. Депутація московського биржевого комітету подала гр. Вітте й Дурново записку про поштово-телеграфний страйк, в якій відзначається, що нею надмірно потрібно задовольняти нужди поштових урядовців; тільки таким способом можна спинити розрухи й заспокоїти слугащих. (Св. и Пр.).

— Председателя ямбурського повітової управи покликають до відповідальності за те, що він не уволів земського лікаря Штремера, коли його вимагав губернатор, підозрювачи Штремера в політичній неблагонадійності. (К. Ж.).

— В Москві арештовано письменника Семьонова, про якого думають, що він — член селянської спілки. (К. Ж.).

— В Москві в чотирьох вагонах привезено заарештованих в богородському повіті. Між ними є кілька священників. (К. Ж.).

— В костромській губернії арештовують силу вчителів, волостних писарів й селян, яких підозрюють в належності до селянської спілки. (К. Ж.).

— Сестра арештованого председателя ради робочих депутатів Хрустальова-Носири просила випустити його з тюрми, заставляючи за нього 50,000 карб., але адміністрація на се не згодилася. (К. Ж.).

— Редактор-видавця газети „Сын Отечества“ Юридина випущено з тюрми, але йому заборонено жити по столах. (Н. Ж.).

— На губерньських земських зборах Курську виникли палкі суперечки про земельну реформу та про установчу раду. Принято постанову, що земельну реформу треба зробити негайно, але не забирючи примусом землю приватних власників. (К. Ж.).

— Із життя партій. Центральний комітет конституційно-демократичної партії виорядковує в Петербурзі агітаційні курси, лекції, на яких читатимуть видатні члени партії. Курси відкриються 9 февраля. Комітет закликає членів з других городів взяти участь в курсах. (Св. и Пр.).

— Поляки підтримують в Петербурзі кандидата, якого виставляє конституційно-демократична партія. (Св. и Пр.).

— Комітет партії соціалістів-революціонерів спростовує чутку, ніби в соціалістичній партії виникли суперечки й вона поділилася. Навпаки, з'їзд партії одностайно прийняв свою партійну програму. (Св. и Пр.).

— Офіцерам було заборонено вступати в політичні партії, вони однак вступили в „русское собрание“; тепер главнокомандуючий петербурзької військової округи заборонив офіцерам вступати й в цю партію. (К. Ж.).

— Із життя вищих школ. Комісія із реформів університетів виробила тимчасові університетські правила, що підуть на Височайше ствердження. Університетам надається повна воля по значенню, заводиться предметова система вчення, відкидаються державні іспити

студентів. В університети прийматимуть тих, хто вчив середню школу й здав додаткові іспити по окремим предметам. Нових професорів вибиратимуть самі професори. (Отг. Житни).

— В петербурзькому університеті зовсім нема грошей. Через те й вимагають від студентів, щоб вони платили за текуче півріччя. (Русь).

— Із життя робочих. На закавказькій залізниці уволено 1100 чоловік (С. и П.).

— В Петербурзі тепер налічують 32000 безробітних. (Св. и Пр.).

— До земельних розруків. Урядова нарада про запомогу поміщикам, що постраждали від земельних розруків, налічила 2000 розгарбованих поміщицьких економій. (К. Ж.).

— Заходи проти приговорів сільських громад. Міністр внутрішніх справ роз'яснив губернаторам циркуляр, в якому велить р'шучо заборонити тому, щоб на Височайше ім'я та в міністерство внутрішніх справ не удавалися сільські сходи з своїми приговорами про потребу одмін в сучасному державному ладу. І тоді, написано в циркулярі, приговори досилаються разом з рапортами повітових і навіть губерньських крестянських інституцій. Такої явної зневаги та бездіяльності начальства і навіть злочинного потурання незаконним вчинкам і претензіям крестян, що забули свої обов'язки й вийшли з покірності, не можна терпіти, надто-ж у ці часи заколоту, коли всі органи влади повинні з'єднатися в одностайній й твердій боротьбі проти злочинних замахів на державний та громадський лад. Далі циркуляр велить вживати заходів утиску (репресій) проти осіб, що мають якусь посаду в волості, а також проти тих, хто бере участь в сходах, які винні в зложенню згаданих вище приговорів. (Нов. Время).

3 українського життя.

— Кара на смерть. 30 января в 5 годин ранку в Чернігові скарано на смерть того невідомого чоловіка, що хотів убити чернігівського губернатора Хвостова. (Св. и Пр.).

— 3 Харькова. „Русскому Слову“ телеграфують, що поліція викрила на Надеждинській улиці таємну друкарню. Трус робив жандарський офіцер з драгунами. Знайдено: друкарський станок, багато прокламацій журнал „Солдатская жизнь“. Все це забрала поліція. (Нов.).

— Українське товариство „Прогіс“ в Одесі завело в себе бібліотеку-читальню і незабаром одчинить свою кінгагрю. (С.-Пет. В'єд.).

— Ціна на землю. В Одесі на зібранні заступників од земства, земельних власників і селян з усіх волостей говорено про ціни на землю. Селяне заявили, що не платимуть більше як 90 рублів за десятину. Як що ж за цю ціну не продаватимуть, то селяне тепер землі не купуватимуть, а підождуть, поки збереться державна дума. Зібрання на такі ціни не згодилася. (Р. В.).

— Газета вмерла. Партія „правового порядку“ в Кременчуці почала була видавати свою газету. Але вийшло тільки 12 номерів і тоді газета вмерла. (П. Д.).

— Привітання. В „Нашей Житни“ надруковано привітання Королєнкова від українського клубу. (К. Ж.).

— Полтавський губернатор скликав на наради поліцеймейстерів і всіх справників з усієї губернії.

— В повітах арештовано багато крестян. (Н. Ж.).

— Арешт. В Катеринославі в ідальню на Кулашевській вулиці 2-го февраля несподівано прийшла поліція і арештувала всіх, хто там був (чоловіка п'ятдесят). Підозрюють, що там бували мітинги й зібрання крайніх партій. (Н. Ж.).

— Крестянському бану в Чернігові багато земельних власників подають заяви про те, що хочуть продати свою землю. Досі подано заяви про 40 тисяч десятин. (Св. и Пр.).

— До наказу генерал-губернаторового. З Блисавету телеграфують, що наказ генерал-губернатора про те, щоб залізниця не возила хліба, коли не буде свідчення, що його придбано законним способом; цей наказ дуже стурбував тих, що торгують хлібом. Биржевий комітет просить, щоб наказ одмінено, бо він може вбити торгівлю хлібом. Злобувати засвідчення дуже трудно і через те торгівля хлібом спинилася. Найбільше знають від того лиха ті, що скуповають хліб потроху. (Н. Ж.).

— Знов арештовано оборонця. Адвокатові Коржину, що мав обороняти на суді Мазуренка, предсидатель палати дав дозвіл іти в тюрму до обвинуваченого Мазуренка, але 2-го февраля, саме п д той день, як мусив початися над Мазуренком суд, жандар арештував Коржина, як він виходив із палати. (Мазуренка судять за те, що брав участь в організації крестянської спілки). (Н. Ж.).

Події в лохвицькому повіті.

аїзети так пишуть про події в Лохвицькому повіті (в Полтавщині).

„Кількі тисяч селян, зібравшись в Лохвиці, примусили адміністрацію випустити арештованого організатора крестянських спілок у Лохвицькому повіті земського гласного агронома І. П. Бедря. Але як тільки сила перейшла на бік адміністрації, зараз же почалися в Лохвиці масові арешти і труси.

Земська управа скликала виборних од волостей, щоб розказати їм, на які потреби витрачуються земські гроші, сподіваючися, що після цього люде почнуть знову платити земські податки, бо за останній час тих податків плачено дуже мало. В той час, як виборні були в земській управі і там землі з їми розмовляли, управу обтавляло військом і тоді арештовано всіх, хто був в управі і військом поставлено в управі. Правда, сільських виборних швидко й випущено. Але арештування членів управи, а надто В. Злюза і Г. Пріймака страшно вразило крестян, бо ті члени завжди обороняли інтереси крестян і їх у повіті дуже люблено.

Але харківські газети пишуть, що це був тільки початок. А тоді почали огулом арештовувати в Лохвиці земських слугащих та інтелігенцію. Хто міг, той тікав із Лохвиці. Потім драгуни з стражниками, з поліцією і навіть з пулеметами почали їздити по всьому повіту.

По багатьох селах трушено лікарів, учителів, хвешалок, селян і хоч ні в кого нічого особливого не знайдено, але почалися арешти. Забрали всіх, хто висявляв крестянам маніфести і брав участь у крестянських зібраннях; членів сільських комітетів і делегатів крестянської спілки, а також наново вибраний сільський уряд. Арештовано поміщицю С. Корєнкову, — вона брала велику участь у громадському житті в лохвицькому повіті. В селі Мелехках забрано земського лікаря, його жінку і навіть сторожа в лікарні. У де-кого з арештованих залишилися без догляду малі діти.

Не можна розказати, які розлютовані, роздратовані тепер люде по селах, ті люде, що досі марно робили собі організаційну працю. По тих селах, де сподіваються війська, вдень і вночі селяне вартують. Уночі дзвонять по церквах на гвалт, на майданах кладуть огонь і сотні людей не сплять. Якось моторошно тепер по селах у лохвицькому повіті, почуваться, що надходить якась страшна гроза.

Школи й лікарні стоять порожні і навряд чи почнеється в школах вчителя, поки справа стоїть так, що з управою немає ніяких зносин і в їй халяпують не земці. Яких учителів же не забрано, ті налякані тікають з повіту.

Таке саме діється і в Чернігівщині. Не минає й одного дня, щоб не прийшла сумна звістка, що когось арештовано, часто навіть таких людей, які толяли зовсім у боці від вольного руху. Часом при арештах виявляється якась незрозуміла жорстокість. Наприклад, од одного земського вчителя приїхав поліцейський чиновник і з їм десятьок до два узброєних козаків, на той випадок, як би селяне не давали забрати вчителя, забравши його і в лютий мороз везуть у поганенькому пальтєчкові за 18 верстов у повітову тюрму, не давши йому часу, щоб добути теплішу одєжу.

Серед арештованих усілякі люде, починаючи з крестян і робітників і кінчаючи лікарями й адвокатами; але найбільше земських робітників. У повітах забрано силу земських лікарів, хвешалів, хвешалок, учителів та учителюк із земських школ.

Всі тюрми, всі рещанські помешкання в Чернігівщині повні, а забрати не перестають. Арештованих перевозять з одної тюрми в другу, але вводи жити їм недобре, бо, наприклад, у чернігівській тюрмі, де може поміститися 150 душ, тепер сидить триста, коли не більше. Важко живеться арештованим, бо навіть бачитися з рідними не вільно. Де-яким дозволяють побачитися раз у два тижні, та й то ще довго треба благати, щоб добути той дозвіл.

Ще треба сказати, що майже всіх в'язнів арештовано на підставі 21 ст. „полож. обь уселенной охранѣ“ і хоча багато з їх сидять уже другий місяць, але їй досі не сказано їм, чим же саме вони винні. (Св. и Пр.).

За кордоном.

З Лондону пишуть, що там відбулася збірка уніонистської партії. Чемберлен оповістих на збірці, що він вже порозумівся і погодився з Бальфуром. Чемберлен доводив в своїй промові, що не можна одкладати заходи до таможенної реформи до того часу, коли уніонисти знов дійдуть до влади. Треба зараз енергійно ширити думки про реформу, якої, сказав Чемберлен, народ гаразд не розуміє і тільки з сього приводу вороже висловився що до протекціонізму. Має бути зложена комісія, що займеться

справою перемін в партійній роботі. До комісії належатимуть Чемберлен і Бальфур.

Уряд Північно-Америк. Сполучених Держав обміркував усе, що погрожує тепер чужоземцям в Китаї. В Вашингтоні всі певні, що повстання неодмінно вибухне, при чому не пізніш як в місяці червні (юні). Американці знов послали в Китайське море два панцирники. До сього часу в Китайському морі американці мали 3 великих і 10 малих військових пароходів. Сторожа біля американського посольства в Пекині буде побільшена.

В цій самій справі до англійської газети „Morning Post“ пишуть з Вашингтону: „Японський уряд через своє посольство сповістив американського урядового секретаря Рута, що хоч посеред китайців ведеться агітація проти чужоземців і китайці замітно воюються“. Відомо, що Англія і Північно-Американські Сполучен. Держави вже порозумілись про китайські справи. Англійський уряд не поділяє також тривоги американців, але ж радить поводитися в Китаї обережно, бо в тому, що можуть счинитися нові розрухи, немає нічого неможливого. „Standart“ одержав звістку з Шанхаю, що в китайській провінції Нганвей, на лівому березі ріки Янцеканга, китайці напали на місію Нанкінг. Під час нападу нікого не вбито і не поколочено. В Шанхаї китайський слуга намірявся убити французького генерального консула, але се йому не вдалось. Злочинця арештовано. (Б. Я.).

У Києві.

— На користь голодних. 7 февраля в залі дворянського зібрання відбудеться на користь голодних в херсонській губ. концерт, в якому приймуть участь місцеві артисти опери і драми.

— Арешт. 29 января у Києві арештовано будущего потовода квітво-полтавської залізничі М. В. Славинського і одправлено в подольський поліцейський участок.

— Випущено з тюрми. 5 февраля випущено з київської Лук'яновської тюрми кілька чоловік в'язнів, між ними: приват-доцента Богоявленського, Целинского і інших.

— 6 февраля випущено з Лук'яновської тюрми Прокопій Федорченка, В. Гашалія, Івашковича, Годяновського та Даченка; всі слугать в Упр. південно-зах. залізниць.

— Дозвіл лекцій. Київський губернатор дозволив читати в помешканню київського політехникума лекції по фізиці, хімії та ботаниці слухачкам приватних курсів Жекуліної.

— Новий журнал. Київський друкарь Гірич має дозвіл видавати в Києві журнал під назвою „Кіевская иллюстрированная жизнь“.

— Поширення газети. Начальник Одеської конекської школи полковник генерального штабу Мкуліян просить Київського поліцеймейстера помогти розповсюдженню серед народу газети „Русская Р'чь“, яку він видає в Одесі, що має на меті службу руській справі, на основі історичних завіттів Росії і маніфесту 17 октября.

Для поширення в Києві сеї газети послано агента Ломина.

— Щонедільні засідання. Комітет партії „Народної Свободи“ (конституційно-демократичної) оголошує, що засідання краєвого комітету будуть збиратися по-неділі у четверг в 8-й годині вечора в помешканню комітету на Хрещатку 42, квартири 29.

В сьому ж помешканню що-вівторок і неділю буде засідати бюро партії.

— Збори монархичної партії. 5 февраля в 1½ годин дня в київському думському залі відбулися збори київської монархичної партії. Партія заснувалася стараннями члена київської судової палати Д. В. Туткевича. Збори відкрило молебном, який одравив єпископ уманський Агапит. Після молебну священник Кл'тин промовляв до гостей, а затім єпископ Агапит привітав збори, як зібрання „истинно-русских“ людей і побажав партії розвитку „во славу единой неділимой святой Русі“.

Голова зборів Туткевич, пославшись на історичні начала зібрання Русі, просив пам'ятати, що Росія завше була сильною, завдяки самодержавному царю. Згадавши про сучасну смугу, промовник обвинувачував інші народи, що живуть в Росії. Сі народи хочуть запанувати над державою і руським народом. Хоч Туткевич конституцію вважає за річ потрібну, але не находить, що вона це не своєїственна нашому государству, по причині его обширности“.

Загальне виборче право промовник находить шкідливим для державного ладу і цереконував слухачів, що російські народи визнає всього один випадок загального, рівного, безпосереднього і „явного“ голосування — се тоді, коли народ кричав „розни, розни

Його!“ В кінці своєї промови Туткевич закликав подавати голос за людей достойних, які б пам'ятали, що правду треба доводити до Паря самодержавного, котрий один тільки зможе повести вітчизну шляхом поступу.

Після сього збори постановили, щоб послати Государю Императору телеграму, і засвідчити свої вірно-підданні почуття. Телеграма була зложена київським городським головою В. Н. Проценком.

Збори кінчилися в 3 годині. Співробітників газет та сторонніх людей на збори не пускали, а тільки запрошених іменними оповістками. (О. Ж.).

— Про пошести на люде. За январь місяць в Прусах, черкаського повіту, заслабо на віспу 46 чоловік і 5 умерло. В Фльорувці заслабо 22, умерло 4.

В с. Журавці, чигиринського повіту, 37 чоловік заслабо на діфтерит (обкладки) і 8 умерло.

Телеграми.

С. П. Т. А. 7 февраля.

ЯЛТА, 5 февраля. Друкарню Вахтіча захопив гурток людей, що став в ній друкувати прокламації. Явилася поліція; людем, крім одного, вдалось втекти. Поліція погналася за втікачами і ранила вояшка.

МЕЛЕКЕС, 5-го февраля. Вдбувся з'їзд магометанських духовних вкуні з селянами і магометанами. На з'їзді було коло 500 душ. Постановлено жадати як найкраще перевести в життя маніфест 17 октября, просити, щоб число послів магометан до державної думи було пропорційальне (відповідне) до загального числа магометан, і щоб у думу були передані прошення магометан. Постановлено теж організувати магометанську народову партію і прилучитися до постанови загально-російського магометанського з'їзду в Петербурзі.

МІТАВА, 5 февраля. В 7 год. вечера на Добленській пасторат, де був пастор Зебр із жінкою, напали узброєні злочинці і, загрожуючи револьверами, зажадали, щоб їм віддано гроші, зібрані на будову дзвіниці.

Забравши 200 карб. грошей і дорожничі речі, вони хотіли іти геть, коли надішли люде з близького містєчка. Почалась перестрілка. Але, через те, що було темно, гравітники втекли.

ВАРШАВА, 5 февраля. В половині марта думають скінчити складати виборчі списки. Головний начальник краю дозволив, щоб додаткові списки виборців роблено російською і польською мовою.

ХАРЬКІВ, 5 февраля. За поміччю міністерства дорог коло станції Александрівськ курсько-харківсько-севастопольської залізничі кнується клапоть землі, на якому мають завести колонію для робітників і майстерових.

ВАРШАВА, 5-го февраля. В обявительському клубові зібралися на передвибірний збори 1000 виборців. Нараз у клуб уломилось 30 соціалістів. Почалась боротьба, розгром клубу; стріляли а револьверів. Збори закрыто.

МОСКВА, 5 февраля. На з'їзді торгово-промислової партії було 300 делегатів. Говорачи про завдання партії, Балашов об'яснив, чого повинні домогатися в державній думі заступники партії. Вони повинні помагати урядові здійснити маніфест з 17 октября, домогатися непорушності цілости Росії, управилення свобод, освіти народу, заведення податку од прибутку, поширення місцевої самоуправи, поліпшення побугу народу, р'шення земельної справи, без нарушення приватної власности на землю, зрівняння прав селян з правами інших станів суспільства і поліпшення закон в про робітників.

ПЕТЕРБУРГ, 6 февраля. „Новое Время“ повідомляє, що рада міністрів постановила прискорити роботи по укладанню законів про воли, що обіцянні в маніфесті з 17 октября. На самперд поставлено закони про неязвимость особи та помешкання. Взагалі думають видати всі нові закони ще до скликання державної думи.

МАРШСЬК (томської губ.), 6 февраля. Посаджено у тюрму 6 чоловік, в яких знайдено друкарський станок.

ЛОНДОН, 6 февр. В газ. „Daily Telegraph“ надруковано телеграму з Токіо, в якій вміщено відомость з Пекина про те, що на недавній нараді російських та китайських вповноважених китайські повноважені протестували проти вдерття Росією гірних промислів в північній часті Маньчурії, поки не скінчилися переговори. Російський посланик показав договор Росії з місцевою адміністрацією, який дає право Росії на гірні промисли в Гирині та Приамурських провінціях. Китайські вповноважені відповіли, що згадані в договорі урядовці давно вже увольнені і що договір скасований. Російський посланик відзначив, що роботи на гірних промислах йтимуть і далі, бо договір вважається за справедливий, коли його зроблено.

ПЕТЕРБУРГ, 5 февраля. Командуючого першим манджурським військом (армією) генерал-ад'ютанта Куроцаткина увольняють з служби; чин генерал-ад'ютанта йому заставляють. Командуючого третім манджурським військом генерала Батынова увольняють з служби і заставляють членом воєнної ради; головуючим управлінням міністерством землеустроєвства і хліборобства Кутлера по його проханню увольняють з служби; на його посаду назначають на час Кривошеїна.

ТЕГЕРАН, 4 февраля. Міністра торгівлі, головного ворога міністра таможен Бельгійца, що підруководив проти нього, несподівано арештовано і вислано під конвоем у повіт.

ПЕТЕРБУРГ, 5 февраля. Вчора в Введенській гімназії на чорних сходах перед квартирами директора і інспектора сталося 2 вибухи. Легко ранено преследу інспектора і директора; вибухи були не дуже сильні, очевидно, знаряди роблено домашнім способом.

Вважаючи на те, що останнім часом покрадено багато динаміту і пороху з приватних складів, генерал-губернатор запропонував фінляндському сенатові рішення, що робити, щоб запобігти цьому.

Через се сенат запропонував губернаторам негайно поробити заходи проти покражі і рішення, чи не треба переглядіти склади динаміту у їх губерніях.

КІХТА, 5 февраля. Революційний рух дійшов і сюди. Арештовано двох крестянських начальників і податкового інспектора. Арештовують і інших.

ЛОПДОН, 4 февраля. З Каракасу оповіщають, що Венецельські порти вже приготували до війни. Пованозено силу бойових припасів.

Консулам і іншим чужодержавним чиновникам заборонено без дозволу венецельського уряду в'їздити пароходами в венецельські гавані.

БІЛГРАД, 4 февраля. Коалиційний міністр—президент Владан-Георгиевич в промові, яку сказав в свою оборону, заважав, що причиною усіх невдач Сербії з часів визволення, а надто за останні 20 років, є російська політика. Заявив, що викликає загальне осудження і голова суду мусив прохати обвинуваченого, щоб він в своїй промові говорив тільки те, що торкається його оборони.

АЛЖЕСІРАС, 5 февраля. Учора Ревуаль подав Радовицю записку у відповідь на записку, яку подав Радовиць у вівторок. Що написано в ній, держать в тайні, але відомо, що вона є поважний крок до мирного погладження справ.

ПАРИЖ, 5 февраля. В „Matin“ пишуть, що передала Радовицю коротка записка містить 2 пункти. В першому пункті сказано, що Франція, вважаючи на те, що признає суверенітет мароккського султана, згодна, щоб він організував поліцію, з умовою, щоб офіцери, які будуть організувати її від султана імені, були французи і еспанці; в другому пункті пропонується обговорити питання про зведення контролю (догляду) над сією поліцією.

Доглядати попрохають Італію. Усі думають, що на таких умовах можна сподіватись згоди.

НОВГОРОД-СІВЕРСЬК, 5 февраля. В засіданні городської думи постановлено, вважаючи на брак грошей, просити уряд увольнити думу на рік від витратів на поліцію; піджадали мостиці вулиці; позачини гроші ужити на видати на цей год; світити лихтарі по вулицях тільки 2 години і просити дозволу побільшити на один процент городські податки.

СИМФЕРОПОЛЬ, 5 февраля. Воєноморський суд не згодився на проханя оборони взруго освідчувувати лейтенанта Шміда.

МОСКВА, 5 февраля. В 2 год. дня в Охотничьому клубі почався загально-російський з'їзд торгово-промислової партії. Голова з'їзду—Крестовников.

СЕВАСТОПОЛЬ, 5 февр. Суд по потьомкинській справі скінчено. Воєноморський суд приуздив: виключити з служби доктора Галенка і кондуктора Мурзак, відбравши їм їх чини, прапорщика Алексеева—не відбираючи чинів; інженера—механіка Калюжного присуджено покарати дисциплінарним порядком. Зауложного, Луцасва і Мартынова присуджено повісити, але по маніфесту з 21 октябрю кару на смерть замінити каторгою на 15 літ. Гуса вислати на каторгу на 20 літ, Задорожного—на 7 і Кошущина—на 12 літ. На висідку в арештантські роги присуджено на 2 роки 8 душ і на 1 рік—23 душ. В морській торму присуджено 1 на 3 місяці. Одного кондуктора і 24 матросів оправдано. Суд прохас не карати обвинуваченого Ходченка, якому на „Очакові“ відірвало ногу, і іншим обвинуваченим вменити на половину строки кари.

МОСКВА, 5 февраля. На зборх політичного клубу „независимих“ (незалежних) в голови вибрано князя Гошнина.

ЯРОСЛАВЛЬ, 5 февраля. Скрізь в губернії починають робити списки виборців.

Дописи.

Село Софійка (черкаського повіту). Уже більше сорока років, як селянам дали волю, але й досі, коли придиваєш до їх бідування, життя їх не краще кріпачького. Невеличкі селянські наділи по пів, одній і рідко 5—7 десятинах землі не дають спромоги прожити селянам, особливо, коли в сім'ї буває чоловіка 5—10.

Коли селяне прочитали маніфест 17 октябрю про волю слова, волю збірок, волю печати і незайманість людини, то обрадувались, що нарешті й їх життя покращає, коли покличуть їх виборців нарівні з іншими вибрати послів до державної думи. Вони почали сподіватися, що дума установить нові закони рівні для всіх і задовольнить некучі потреби всіх, а селянам дасть найпотрібніше для кращого життя—землю.

Читали в газетах селяне, що після обіцяної у маніфесті 17 октябрю волі почалися по багатьох місцях воропитенні погроми бідолашних євреїв, а в декабрі вибухло в Москві—серці Росії, повстання.—Іх дуже засмутили ці кроваві події і вони розуміли, що тільки тоді стане краще життя, коли найкраще буде скликана законодавча рада.

15 ливаря забастували робіччі на винокурні графні Браніцької у Софійці. Страйк пройшов спокійно. Робіччі всі були на своїх місцях, але заявили, щоб їм побільшили плату, бо інакше не стануть робити. Адміністрація заводу і економі зараз же згодилась побільшити плату на один карбованець у місяць (попереду платили 3—4 карб. на місяць і де-кілька боршна). Робіччі зараз же стали на роботу, але сказали, що ця плата тільки для зимньої пори, а літом повинна бути 10 карб. у місяць.

В селі Старосілі, черкаського повіту, в маєтку Балашової селяне невдоволені були лісною сторожею, вигнали полісовщиків і розбили канцелярію об'язчика, але прийшли драгуни і тепер там спокійно. Драгуни і по сей час стоять в Старосілі.

В м. Мошнах арештовано одного селянина, що в чайній читав селянам газети.

Кам'янець - Подільський. „Арештовано 28, арештовано ще 5, арештовано ще 3!“—дунало по г. Кам'янцю останніми днями, і кожен називав племіння і в глибини свого серця запитував себе: Чи не „сіліціст“ я, борони Боже? чи не говорив я часом чогось прилюдно проти... околдочного і десятиника?—і не раз повертав свої книжки та шаргали. А де які панянки питали: „скажіть, а ми і не знали що в Кам'янці так багато революціонерів!..“

Мертвий город, город давніх руйн і сучасних урядовців, город в котрім навіть нема комітета конституційно-демократичної партії, тоді як він виник навіть в сусіднім повітовім городі Хотині—і раптом революція!

Але подивимось, може і справді діється по-небудь в цьому нещасному городі? Може заводяться які небуль мітінги, виникають які небуль бюро, комітети і т. и.? Як же Об'єднуєсь віче, вибрано бюро... „християнської партії“. Правда, бюро це везе себе безпартійним і має своєю метою заставити хрещених, виключно хрещених, подати свій голос і zorganizуватись в противність євреям, що вже давно подали свої заяви і намітили кандидатів. Вони, бачте, можуть послати в думу кого небуль з крайніх партій! Бюро, бачте, безпартійне, але воно зорганізовано за почином д.Александрова—члена партії „Правового порядку“ і члена „союза общественного спокойствия“, а як вимовився один з промовців, повинно бути бюро „християнської (читай антисемітської) партії“. Нарешті це цікаве бюро не має права запрошувати для своїх послуг „учнів“, бо... „не варт студентів втягувати в політику...“ а „взагалі... як би чого не вишло!“—заметушилися в перших хвилинах визвольничого руху наші великі дідачі-паня і склали:—„союз общественного спокойствия“.

Комітет цього „союза“ має право вдаватися до адміністрації, коли знаходить це для себе корисним. Діяльність його розвивується дуже широко і своїми виданнями, що друкуються в губерньській друкарні на місцевій мові (ось коли звернути увагу на нашу мову), засинав усі села. В цих книжечках—„метеликах“ оповідається і про німця і австріяка, що закупили революціонерів, які було мутять села і зумисно ведуть під козачків нагіть та кулі, і про „соціалістів“, яких треба ловити та бити і т. и. До цього треба ще додати, що недавно комітет послав телеграму генерал-губернаторові з проханям побільшити кількість козачків, та заставити військно по селах „до поляня умиротворення крестян“.

Єсть в Кам'янці і бюро партії правового порядку, але... вони усіюди однакові.

Щоб докінчити поверхній нарис суцільно-політичного обличчя Кам'янця, треба додати кілька слів про товариство „Просвіта“ та газету „Подолія“. Програму українців-подольців надруковано по де-яких газетах.—Це поки що єдиний твір цього товариства.

Нарешті—про газету „Подолія“. Давно чекали Кам'янчане своєї газети, і ось, коли з'явилися оповістки про орган подільського духовенства „Подолія“,—усі зацікавились: була чутка що напрям її буде близьким до прямої конституційно-демократичної партії, але вже одна оповістка про редакційний комітет з св. Сичинським, св. Курчинським та С. П. Кіржацьким розсолодила мрії місцевих оптимістів. Коли духовенство не хоче читати за 7 карб. одні телеграми і коли пам'ятає слова з святого писемля: «поже ти ні горяч, ні тепел і ні холоден, то ізвергну тя із уст моїх»,—то воно повинно або перемінити редакційний комітет, або ліквідувати це більш фінансове, ніж ідейне підприємство.

В. Л. З.

Залізничні Поїзди.

Table with columns: Південно-Західна (Юго-Западная) дорога, № поїзда, Оходить з Києва, Прибуває до Києва. Rows include Кур'єр, Почтові, Пассажи, Млиани, Московсько-Кієво-Вороніж, Швидкі, Харків, Київ, Львів, Одеса, Чернівці, Ізмаїл, Сімферополь, Севастополь, Симферополь, Севастополь, Симферополь, Севастополь.

Видас і за редакцію відповідає Володимир Леонтович.

Оповістки.

Проф. М. Грушевський. Очерк історії українського народу. С.-Пб. 1904 год., 380 стр. ціна 2 руб. Його ж. Історія України від найдавніших часів до нині. В 5 томах Львів.

У Києві продається в книгарні Київської Старини і по інших книгарнях. 4—4

ШУКАЮ заробітку, можу учти української літер., іст., і взагалі всіх предметів, що обійм. 4 кл. гімназії. Уч. V кл. Львівськ. гімназ. Адр.: Львів, ул. Коперника, 12. 6—1

НА БЕРЕЗІ Чорн. моря прод. дачні участки генер. Герингроса. 10 вер. від Севастополя по 35, 50 коп. і дорожчє за кв. саж. довідатись можна листом або самому: Київ, Львівська ул. 5, кв. 5. М. М. Данько. 5—1

Досвідчена вчителька, що скінч. вищу педагог. школу й знає нім. та франц., шукає лекцій або инш. роб. Львівська, 18, 8, з 10 до 2. 3—3

31-го січня 1906 р. почне виходити у Петербурзі літературно-політичний місячник

„ВІЛЬНА УКРАЇНА“

орган, присвячений інтересам українського пролетаріату. Передплата на рік 3 карб., на пів року 1 карб. 80 к. Окрема книжка коштує 30 коп. Виходитиме у розмірі 5 аркушів. Передплатні гроші просимо засилати С.-Петербург, Невський пр., № 139, кв. 60 А. Шабленко. Редакція і адміністрація Невський пр. 139, кв. 60. Редактор-видавець А. Шабленко. Редактор І. Личко

ДІЛО

Виходить у Львові що-дня, (крім неділь і свят) о 5 годині по півдні.

Яко Літературний додаток долучається

„Бібліотека найзнаменитших повістей“.

Передплата на „ДІЛО“ з літературним додатком. В Австрії: За кордоном: На цілий рік . . . 32 корон На цілий рік . . . 44 корон На швіроку . . . 16 корон На швіроку . . . 22 корон У Львові без поштової пересилки: На цілий рік . . . 28 корон На швіроку . . . 14 корон На чверть року . . . 7 „ На місяць 2 корони 34 крейцари.

Поодинокє число коштує у Львові 10 сотиків на правінції 12 „ Редакція, адміністрація і експедиція: Львів, улица Баторія число 24.

В КНИГАРНІ Київської Старини

Продаються ось які нові українські книжки.

- Бордуляк. Т.-Оповідання. К. р. 1903, ц. 75 к. і 1 р. 25 к. Вовчок М. Оповідання т. т. I і II, К. р. 1902 по 50 к. і 75 к. Грушевський М. Історія України Русі, Львів т. т. I, II і III (видання дру по 3 р. 60 к., т. V, перша половина, 2 р. 40 к. (IV друкується) Грінченко Б. Писання, т. т. I поезія і II проза по 1 р. 50 к. і 2 р. Глібов Л. Твори. К. р. 1904, ц. 75 к. і 1 р. 25 к. Байки К. р. 1904, ціна 20 к. Досвітні Огни. Український декламатор К. р. 1906, ц. 1 р. 25 к. в гар оправі 1 р. 75 к. Демченко І. Українське весілля з піснями. Од. р. 1905, ц. 20 к. Єфименко А. Южная Русь т. т. I і II С. П. Б. р. 1905 по 2 р. Е. П. Мале та розумне. С.-Пб. р. 1906, ціна 8 к. Загірня М. Оборонець покривдж. (про Лінкольна) С.-Пб. р. 1905, ц. 10 к. Календарь-Веселка. на рік 1906, ціна 60 коп. Куліш П. Чорна рада, хроника 1663 року, Одеса р. 1900, ціна 50 к. з люнками (велен. паперу) 2 р. Комарь М. Т. Г. Шевченко. В літер. і іскустві Од. р. 1900, ц. 75 к. Кониський Ол. Ходимо за ним. С.-Пб. р. 1905, ц. 5 к. Квітка К. Пісні з нотами, гармон. Яновского, К. р. 1902, ц. 30 к. Коваленко Ол. Горбоконик, казка К. р. 1906, ц. 20 к. Левіцький І. Повісті т. т. II, III і IV К. р. 1905, по 1 р. 50 к. за том Над Чорним морем К. р. 1906, ц. 1 р. 25 к. Київські прохачі. К. р. 1906, ц. 60 к. Мирний П. Твори, т. т. К. р. 1906, ц. 1 р. 50 к. і 2 р. На вічну пам'ять Котляревському. Збірник К. р. 1904, ціна 3 р. 50 к. Перша ластівка, збірник творів молодих письменників X, р. 1905 ц. 1 р. 20 Розвага. Український декламатор К. 1905 р., ц. 1 р. 25 к. і 1 р. 75 к. Стефанік В. Оповідання С.-Пб. р. 1905, ц. 70 к. і 85 к. Тобілевич І. Драми і комедії. Полтава 1905, ц. 1 р. 50 к. Франко І. Твори, т. т. I, II і III по 65 к. і 85 к. за том. Яновська Л. Оповідання К. р. 1906, ціна 75 к. і 1 р. 25 к. Фотограф. портрети українських письменників, артистів і гетьманів на 1 50 к., 1 р. 20 к. і 30 к. Одриті листи з українськими письменниками, артистами, гетьманами і вида д. по 5 к. Всі ці книжки можна дістати в книгарні Київської Старини, Безаковська,

XI годь изданія. XI годь изданія

Открыта подписка на 1906 годъ на еженедельный сельскохозяйственный журнал

ХУТОРЯНИНЪ,

органъ Полтавскаго общества сельскаго хозяйства. ціна 2 р. въ годъ, на полгода 1 р.

Программа: 1) Правительственные распоряжения и извѣстія. 2) Дѣятельность мѣстныхъ сельскохозяйственныхъ обществъ, ихъ отдѣловъ и отдѣловъ 3) Статьи по сельскому хозяйству, промышленности и торговлѣ, экономическія и техническія. 4) Хроника, сельскохозяйственное обозрѣніе и корреспонденція. 5) Сельско-хозяйственная и экономическая дѣятельность земскихъ учреждений. 6) Библіографія и обзоръ сельскохозяйственной и экономической литературы. 7) Сельскохозяйственный фельетонъ. 8) Смѣсь и мелкія извѣстія 9) Вопросы и отвѣты. 10) Торговья извѣстія. 11) Обозрѣнія и извѣстія погодъ. 12) Объявленія.

Кромѣ еженедельныхъ номеровъ въ размѣрѣ 2—3 печатныхъ листа подписчикамъ, по примѣру прежнихъ лѣтъ, будутъ высланы безплатныя щмія.—Въ 1905 г. всѣмъ год. подписчикамъ были разосланы помимо сѣмья кормовыхъ растений „Справочникъ по устройству учрежденій мелкаго кредита, потребителныхъ обществъ и сельскохозяйственныхъ обществъ малаяго района“.

Плата за объявленія: за одну строку петита въ концѣ текста 8 коп., впереди—вдвое.

Подписка принимается: въ г. Полтавѣ—въ конторѣ редакціи „Хуторянинъ при Полтавскомъ Обществѣ сельскаго хозяйства“.